

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİMİNSANİ ÖYKÜLERİ"

Jean
Piaget

(1896 - 1980)

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözülü

Yıl 1906. İsviçre'nin Neuchatel kentinde bir öğle vakti, Piaget'lerin evindeyiz. Küçük Jean Piaget deniz kıyısından topladığı deniz kabuklarını incelerken kapı çalar. Gelen eski bir komşudur ve kucağında sürpriz bir konuk daha vardır.

Ay, ya bu bebek
kuyruğunu çekerse?

Aman efendim, hoş geldiniz.
Ay, ne kadar da büyümüş görmeyeli.
Jean, oğlum, bak Sophie Teyze'ne
kızı geldi!

Geliyorum anneciğim.

Merak etme Simit'çim,
yanına yaklaşmayız.

Hep birlikte masaya otururlar. Jean bebekle ilgilenmeye başlar.

Guuuu!

Deniz kabuklarını mı
merak ediyorsun sen de
benim gibi? Al, birini sana
vereyim o zaman.

"Guuu" mu?
Sensin "Guuu", benim
adım Simit!

Ay, yine komikliğe
başladın Simit!

Fakat bebeğin deniz kabuğunu eline almasıyla ağzına götürmesi bir olur.

Maaaaa!

Dur, dur!
Ne yapıyorsun?
Yenmez ol!

Hah, "mama" diyor bak.
Sevdim bu bebeği ben.

Aynı dilden
konuşuyorsunuz, seversin
elbette.

Deniz kabuğunu bebeğin ağzından aldıktan sonra Jean büyükleriyle sohbet etmeye başlar...

Özür dilerim Sophie Teyze,
deniz kabuğunu ağzına götürceğini
düşünemedim.

Önemli değil Jean,
kabuk temizmiş zaten.
Bebekler ellerine aldıkları şeyleri
hep ağızlarına götürürler.

Evet oğlum,
sen de bebekken
öyle yapardın.

Baa, buu, büüü!

Hah, bunu anladım galiba.
Ba, bu, bü" demek, bebek dilinde
"Yal Gördün mü?" demek.

Ay, âlemsin Simit.

Elbette Jean'ın öğreneceği daha çok şey vardır. İlkokul ve lise boyunca doğa bilimleri ile ilgilenir. Yaşadığı kentin doğa tarihi müzesinin yöneticisinin desteğiyle kabuklu deniz hayvanları ve yumuşakçalarla ilgili kapsamlı bir araştırma yapar. Üstelik araştırması yayımlanır. Böylece daha lisedeyken adı Avrupa çapında duyulur. Üniversitede doğa bilimleri alanında eğitim görür. Ancak zamanla psikoloji ve felsefeyle de ilgilenmeye başlar. Genç bilimsani, bir yandan üniversitelerde dersler verir, diğer yandan da psikiyatri kliniklerinde çalışır...

Çalıştığı kliniklerden biri, çocukların zekâsı ve zihinsel gelişimi üzerine bir araştırma yapmaktadır. Bu araştırmada bir şey Piaget'nin dikkatini çeker...

Aynı yaş grubundaki çocuklar, bu zekâ testlerinde aynı sorulara benzer şekilde yanlış yanıtlar vermiş. İlginç!

Hımm! Biliminsanımız çocuklar üzerine çalışmaya başlıyor yani.

Evet Simit'ciğim, aynen öyle.

O günden sonra Jean Piaget, çocukların zihinlerinin işleyişi üzerine gözlemler yapmaya başlar. Gözlem yaparken daha önce kimsenin aklına gelmemiş yöntemlere başvurur.

Evet çocukları! Bakın, elimde iki şişe gazoz var. Birini bu kaba boşaltıyorum, diğerini de şu kaba...

Ama gazı kaçır öyle! Oraya dökeceğine bize verse de içsek ya!

Bir sus Simit ya, bir sus! Deney yapıyor Piaget Amca.

Şimdi söyleyin bakalım, hangi kapta daha çok gazoz var?

Bundaaaaa!

Aa! Elbette iki kapta da eşit miktarda gazoz var. Koyarken gördük. Bunu nasıl anlamazlar?

Konu da bu zaten Simit'ciğim. Küçük çocukların zihinlerinin işleyişi yetişkinlerinkinden farklı oluyor. Birinci kap daha uzun olduğundan, içindeki de daha çokmuş gibi geldi onlara.

Piaget çocukların zihinsel gelişiminin evrelerden oluştuğunu fark eder.

Dünyanın neresinde olursa olsun, aynı yaşlardaki çocuklar sorduğum sorulara benzer yanıtlar ya da tepkiler veriyor. Yaşları ilerledikçe de tepkileri değişiyor. Demek ki çocukların zihinsel gelişimi belirli evrelerden oluşuyor.

Elbette. "Guuul Baaa!" diye mi geçecek ömür?

Ha ha ha!

Bu çalışmalarıyla Piaget, çocukların zihinsel gelişimine ilişkin pek çok konunun daha iyi anlaşılmasını sağladı. Örneğin, belirli kavramları özümseyebilmeleri için çocukların belirli gelişim evrelerinin tamamlanmış olması gerektiğini de ortaya koydu.

Eh, ben de büyürken çok değiştim.

Ya, ne demezsin!

Jean Piaget, yaşamının sonuna dek çocuklar üzerindeki araştırmalarını sürdürdü. Bu konuda yaptığı çalışmalarla psikolojiye büyük katkılarda bulundu. Ayrıca "genetik epistemoloji" adı verilen ve bilginin kökenini inceleyen yeni bir bilim dalının da temelini attı.

O zaman ne diyoruz?

"Biz küçüklerin zihinsel gelişimlerinin daha iyi anlaşılmasını sağladığın için teşekkür ederiz Piaget Amca" diyoruz.